

Tekdüzelikle Gelecek Son

– MESUT ÇİFTÇİ · 06 Kasım 2024

“Amerikan Başkanı dahil herkese haber verin...”

Hollywood sineması ile büyümüş benim jenerasyonumdan insanlar için bu cümle pek de yabancı olmasa gerek. Seksenli yıllarda doğmuş olanlardan bahsediyorum elbette. Artık kırk yaşını geçmiş olan kuşaktan. Ne ara kırk yaşına geldik farkına bile varamadık öyle değil mi? Halbuki daha dün on sekiz yaşına girmek için heyecanlanmıyor muyduk? O yaşlarda kırklarındaki insanlar bizlere yaşlı olarak görünmüyor muydu? İşte zaman böyle bir şey. Yani hiç geçmeyecekmiş gibi geliyor insana ve günün birinde nasıl geçtiğini anlayamıyor insan.

Doksanlı yıllarla birlikte özel radyolar, özel televizyonlar birçok yeni şeyin ortaya çıkmasına şahit olduk bizler. Ardından iki binli yıllarda cep telefonları, bilgisayar ve internetin ortaya çıkmasına şahitlik ettik. Sonrasında ise sosyal medyanın ve elektrikli arabaların ortaya çıkmasını gördük. Her bir yeniliğe de uyum sağlamamız gerekiyordu ve bizde tam olarak öyle yaptık. Var olan bir gelişmişliğin içerisine doğmadık, biz var iken gelişmeler gerçekleşti. Bu nereden bakarsanız bakın kolay bir iş değildir. Uyum sağlamak için her zaman çaba ve fedakârlık gerekir. Seksenli yıllarda doğmuş olan kuşak özel radyo ve televizyonların, cep telefonlarının, bilgisayarların, internetin, sosyal medyanın ve elektrikli arabaların olmadığı zamanları da bilirler. Çünkü o yıllarda da yaşamışlardır. İki binli yıllarda doğmuş bir insana cep telefonunun olmaması durumu anlatabilirsiniz ama anlamasını bekleyemezsiniz. Şimdi eski zamanları övüp göklere çıkaracak değilim ve aynı şekilde günümüzü ve günümüz teknolojisini de yerip yerin

dibine sokacak da değilim. Her dönemin kendine özgü iyi ve kötü tarafları vardır elbette. Bir de bu tür bir değerlendirme yapılacaksa insan bu değerlendirmeyi hangi kıstaslara göre yapmalıdır ya da yapabilir? İşte bu husus da çok mühim bir husustur. Tarih bilimi tarihte yaşanan olayların yaşandığı dönem içerisinde değerlendirilmesini ister örneğin aksi bir değerlendirmenin doğru olamayacağını söyler. İşte bu sebepten seksenli yılları iki bin yirmili yıllarda iki bin yirmili yılların şartları ile değerlendirmek elbette doğru olamayacaktır. Ancak şahsi fikrim şudur ki zamanla birlikte doğa daha da kirlenmekte ve lezzet giderek ortadan kaybolmaktadır. Yani bundan kırk sene evvel hava daha temizdi ve yiyecekler daha lezzetliydi. Çünkü zamanla her şey kirlenmeye ve doğallığını kaybetmeye başladı. Ama bu artan insan nüfusunun kaçılmaz sonuçlarından birisidir. Seksenlerde yaşayan birisi içinde örneğin atmışlı yıllarda hava daha temiz ve yiyecekler daha lezzetlidir. Teknoloji hayatımızı kolaylaştırır ama bunun karşılığında dünyamızı kirletir. Maalesef bu denklemin temiz bir çözümü bulunamamıştır, bulunamamaktadır. Sözde elektrikli araçlarla atmosferimizi daha temiz bir hale getirecektik ancak batarya atıklarının dünyamızı daha çok kirleteceğini hesaba katamadık maalesef. Bu denklemin çözümü günün birinde bulunabilir mi bilemiyorum ancak şu an için gelecek pek de aydınlık görünmüyor diyebilirim açık yüreklilikle.

Zaman içinde yitirmekte olduğumuz en mühim şeylerden birisi de hiç kuşku yok ki; çeşitliliktir. İnsan nüfusunun artması, teknolojinin gelişmesi ile birlikte çeşitlilik yitirmekte ve tekdüzelğe bir tür geçiş durumu söz konusu olmaktadır. Bu olumsuz durumun temelleri sanayi devrimlerine ve dünya savaşlarına kadar dayandırılabilir elbette. Böylesi bir temellendirme ise hiç de yanlış bir temellendirme olmaz. Zamanla birlikte doğadaki çeşitlilik, toplumdaki çeşitlilik, insanlar arasındaki çeşitlilik ve hatta genetik çeşitlilik bile yerini tekdüzelğe teslim etmektedir. Sanki her şey ve herkes aynı fabrikanın, aynı şirketin, aynı tezgâhın ürünü haline gelmiş gibidir. Halbuki seksenlerde durum böyle değildi. Aynı toplumda ve hatta aynı mahallede bile çeşitlilik söz konusuydu. İnsanlar bu kadar da birbirlerine benzemezlerdi. Şimdilerde insanlar birbirlerine benzemek için estetik operasyonlara para harcıyorlar. Kendine özgünlük ortadan kalmış gibi görünüyor. Tüm dünyada bir insan modeli belirleniyor ve herkesin hayattaki tek gayesi bu modele benzemek için uğraşmak oluyor. Çok tuhaf bir durum ama tamamıyla gerçek bir durum. Üstelik bu modelleme durumu tek bir toplum için değil tüm dünya insanları için oluşturulabiliyor.

Tüm dünya insanları için bir erkek ve bir kadın rol modeli oluşturuluyor. Ardından fiziksel olarak tüm dünya insanları bu modellere benzemeye çalışıyor. Üstelik benzemeye yani tekdüzeleşmeye giden bu yol yalnızca fiziksel görünümle de sona ermiyor. İşin tuhaf kısmı bu rol modeller ne yer, ne içer, ne giyer ve ne düşünürse diğer dünya insanları da aynısını yapmaya çalışıyor. Hayattaki başarı basamakları ve hedefleri bile bu rol modellere göre belirleniyor. Özgünlük ve kendine özgünlük bir tür hata, bir tür başarısızlık ve istenmeyen bir şey olarak nitelendiriliyor. Tüm insanlardan aynı fabrikanın aynı üretim bandından çıkmış aynı model ve aynı renk arabalar gibi olmaları isteniyor. Aksi halde özgün ve kendine özgü kalmayı tercih eden insanlar toplumsal savunma mekanizmaları tarafından sanki bir suç işlemiş gibi ötekileştirilerek dışlanıyorlar. Bu durum esasında korkunç bir durum. Hayatın çeşitliliğinin sona ermesi demek esasında hayatın da sone ermesi anlamını taşır. Ancak elbette nereye doğru ilerlediğimizi de bize

bizzat zamanın kendisi gösterecektir. Aynı şekilde denizlerde, okyanuslarda, ovalarda, dağlarda, ormanlarda ve gökyüzünde bile canlıların çeşitliliği azaldı. Çoğu canlının nesli tükendi. Yaşadığımız gezegen hızla bir çöle dönüşüyor. Çöl denildiğinde zihnimize beliren şey kırgın kumlar ve uçsuz bucaksız kum tepeleridir. Ancak bu yazı için çölü böyle bir şekilde anlamlandırmamak gerektiğini düşünüyorum. Şöyle ki çölü tarif etmek gerekirse; aynı varlıktan fazla miktarda bulunması ve yaşanılması mümkün olmayan tekdüzelik şeklinde tarif edebilirim. Yani bu durumda nasıl kum çölü varsa, buzul çölü de; kayalık çölü de, tuzlu su çölü de vardır. Tamamen aynı cins çam ağacından oluşan bir orman da çöl olur o zaman. İşte zamanla dünyada ve insanlık içinde de oluşturulmak istenen şey böylesi bir devasa çöldür ve öyle bir zaman gelecektir ki bu devasa çölde yaşama imkânı kalmayacaktır.

İnsanlık ve insanlığın geleceği hakkında oldukça korkunç bir tablo çizdiğimin elbette farkındayım. Ancak tüm bu yazdıklarımın tamamı şahsi öngörülerimden ibarettir. Belki de tüm bu bahsettiklerimin hiç birisi gerçekleşmeyecektir. Dünya yaşanılmaz bir yer haline değil de daha yaşanılır bir hale dönüşecektir. İnsan doğaya ve kendi nesline verdiği zararın farkına varacak ve yaptığı hataları düzeltmek için çaba harcayacaktır. Bu uğurda harcadığı çabalar ile de olumlu sonuçlar ile karşılaşacaktır. Yani insanlık ve dünyanın geleceği ile ilgili her daim karanlık ve karamsar bir tablo çizmenin de bir manası yoktur. Ancak genellikle edebiyat çevreleri, bilim kurgu yazarları, sinema filmleri hep bu karanlık tabloyu çizerler. İyi düşünelim ki iyi olsun öyle değil mi? Belki de düşün dünyamızda oluşturduğumuz bu karanlık senaryolar düşün dünyamızdan yaşadığımız gerçek dünyaya taşınmaktadır. Şahsen ben bu tür bir karanlık düşünce dünyasından ne hoşlanıyorum ne de destekliyorum. Bir çocuğu sen kötü olacaksın diye yetiştirirseniz sonuçta o çocuğun kötü olması elbette bir sürpriz olmaz. Biz insanlardan uzun zamandır kıyamet ve savaş diye çığırkanlık yapıyoruz. Bu durumda dünya ve insanlık için kıyamet ve savaş olması da sürpriz olmayacaktır.

Tüm bunların yan ısıra şöyle de bir yanılısamamız var ki; biz insanlar bireysel olarak kendimizi ölümsüz sanmaktayız. Ölümün var olduğunu biliyoruz, insanların günün birinde öleceği gerçeğini de çok iyi biliyor ve anlıyoruz. Ancak günün birinde kendimizin öleceğine inanmıyoruz. Eğer günün birinde öleceğimize inanıyor olsaydık inanın dünya böyle bir yer olmazdı. Bir insanın ömrünün ortalama seksen yıl olduğunu farz edersek biz bu dünyada yalnızca seksen yıl kalacağız. İlk on yılı çocukluk yıllarına ve son on yılı da ihtiyarlık yıllarına çıkarsak geriye atmış yıl kalır. Bu atmış yılın yarısını uyuyarak geçirdiğimizi düşünürsek geriye otuz yıl kalır. Bu otuz yılın on yılını da yeme-içmeye, hastalığa düşersek ortalama ömrü seksen yıl olan bir insan bu dünyada hakiki mana da yalnızca yirmi yıl kalmaktadır. Bu yirmi yılda da yaşamakta mıdır, yaşamamakta mıdır bunun cevabını sizlere bırakıyorum. İnsanlık bin yıllardır var olabilir ve belki toplumlar on yıllar boyunca var olabilir ama insan yalnızca yirmi yıl bu dünyada var olur ve sonra yok olur. İşte bu temelden hareketle insanın değerlendirme yaparken insanlık ve insanı; toplum ve insanı birbirine karıştırmaması gerekir. Dünyanın pek az bir zaman diliminde dünyada var olacağız ve ardından tekrar yok olmaya devam edeceğiz. Bu sebepten değerlendirmelerimizi bu gerçek üzerine yaparsak ve kararlarımızı bu gerçek üzerinde şekillendirirsek daha doğru olur diye tahmin ediyorum.